

SEÇİM SONUÇLARI

Prof. Dr. Tolga Yarman

20 Nisan 1999

En önce Sayın Ecevit'i, keza Sayın Bahçeli'yi kutlamak isterim. Öteki liderleri ise düşünmeye davet etmek isterim. Daha ayrıntılı bir incelemeyi sonraya bırakarak, sonuçları, kestirmeden şöyle yorumluyorum:

- ◆ Bence bu seçimlerin en çarpıcı yanı, epeydir dikkat çekmeye çalıştığım şekliyle, ne yazık ki, ülkemizin Doğusu ile Batısı'nın iyiden iyiye ayrıştığının bir resmini yansıtıyor olmasıdır. Ülkemizin Batısı'nda öne çıkan partiler Doğusu'nda yoktur; Doğusu'nda öne çıkan parti (HADEP) ise, Batısı'nda yoktur ve "ülke barajına" takılmaktadır.
- ◆ Bu çerçevede ülkemizin Batısı, Doğusu'nun sorunlarını, herhangi bir biçimde "tedhiş" (terör) çağrıştıracak yöntemlerle ele almaya yeltenen çıkışlara, "demokratik tasarrufuyla", şiddetli bir tepki vermektedir. Ülkemizin Doğusu ise, demokratik özlemlerinin olsun, geniş bir çapta yeterince algılanmamasına, yine "demokratik tasarrufu" ile, o da kendince, şiddetli bir tepki vermektedir.
- ◆ Çok çarpıcı ikinci bir husus; söz gelişi gazeteyi, bundan üç kat daha pahalı hediye deterjana sarıp, demek ki neredeyse bedavaya satan, keza birbirinden güzel kızların cazibe odağı olduğu "yarışma ve paha biçilmez armağanların dağıtıldığı örtülü siyasi reklam programları" ve "uzun süreli, gayet akıllıca dokunmuş taktikler" ile, yığınları, hedefteki seçim sandığına dönük mıknatıslamaya çalışan sermaye odaklarının; keza muhtemelen Batı kaynaklı kimi tasarım ve şablonların; bu seçimde, "halk oylamasıyla", ciddi surette geriletilmiş olmasıdır. Çoğunlukla çözümsüz, içeriksiz, ikircikli ANAP ve DYP sloganlarının, hesaptaki sonuçları sağlayamayışını, bu çerçevede yorumlayabileceğimizi düşünüyorum. Söz konusu odakların, bir nevi, işlerinin takipçisi (muakip) olarak yükselttikleri "başarısız liderleri" tasfiye etmek isteyeceklerini tahmin etmek zor olmasa gerektir.
- ◆ MHP oyları (bu partinin geçmişine, keza o geçmişe ait olup bugünün sorumluları arasında bulunan kimilerine dönük kaygılar saklı olarak, ama ne iyi ki, aynı zamanda önderlerinin söz konusu olumsuz resmi gidermeye ilişkin sözlerine memnuniyetle inanmak isteyerek belirtiyorum); gerek ANAP'ta, gerek DYP'de, gerekse de Fazilet Partisi'nde, epey bir süredir, ama bir nevi ödünç olarak duran, genellikle de "varsıl odaklar" tarafından, kedi fare ile oynar gibi, oraya buraya çekilmek istenen "yoksul kesim oylarının", ayrıca bunların devamındaki genç oyların, "ocak" bildikleri partiye yönelmesi sonucu, yükselmiş olmalıdır. Bu çerçevede şimdi MHP'de yoğunlaşmış ("milliyetçi" olsun, "muhafazakar" olsun), ne ki gerçekte kendilerine "ağababalık taslayanlara" başkaldıran, yoksul kesim özlemlerini, "sağ" olarak yorumlamanın, dehşetli bir vukufsuzluk oluşturacağını önemle vurgulamak isterim.
- ◆ Söz konusu yoğunlaşma o kadar bilinçli olmalıdır ki, yerel seçimlere dönük manzara ile genel seçimlere dönük manzara oldukça farklı (ancak evvelki

öngörülerimizle örtüşür) biçimde ortaya çıkmaktadır; nitekim MHP'ye yönelenler, sanırım partilerinin bu yükselişini beklememişlerdir; o nedenle de, yerelde, birçok seçim çevresinde, “oylarının heba olmaması” düşüncesiyle, evvelce olduğu gibi, ANAP, DYP ve Fazilet Partisi'ne oy vermiş olsalar gerektir. Böyle olmasa, MHP yerel seçimlerde de bir hayli daha fazla ağırlık hissettirmiş olabilirmiş.

- ◆ Türkiye'nin, DSP tabanlı Batısı'nda meydana gelen ise, çok ama çok ilginçtir. DSP, bana göre, bir yandan evvelce belirttiğim şekilde, Doğulu “göçer dinamiklere” karşıt olarak, çoğunlukla “muhacirleri”, yani (Trakya'dan, Bulgaristan'dan, Yunanistan'dan, Kafkaslar'dan) ülkemize gelen “göçmen dinamikleri” sarmalarken, şimdi bir diğer yandan, bir ölçüde (evvelce Adalet Partisi'ni besleyen, düne kadarsa), ANAP ve DYP'nin tabanlarında bulunan (ve dün MHP'ye gidenlerin dışındaki), öndeki kadroları sebebiyle bir araya gelemeyen, nisbeten yoksul özelemleri, keza kırsal özelemleri de, sarmalıyor görünmektedir.
- ◆ CHP olgusu, çok sayıdaki güzel insanımız gibi, benim de içimi çok acıtıyor. Keşke şunca yıldır dikkate getirdiğimiz, “tezler” ve “uyarılar” itibariyle yanılan biz olaydık. Bu bahsi incelemeyi sonraya bırakıyorum.
- ◆ Her hal-u kârda, bu seçimden çıkan bir diğer ders, Türkiye'nin vasat altındaki birikimlerle yönetilemeyeceğinin idrak edilmesi, olsa gerektir. Kişisel iktidar ve ikballerini her ne pahasına olursa olsun korumak amacıyla, en olmaz biçimde, “onu bunu” listelere doldurmaya kalkışanlar, eninde sonunda hüsrana uğrayacaklardır.
- ◆ Son bir nokta olarak şunu belirteyim. Toplumumuz, özünde ne denli saygıdeğer olursa olsun, kendi yapısına çok uymayan, hele yabancı sözcüklerle bezenen “sol söylemlere” çok fazla yakınlık peydahlayamamaktadır. Onca emeğe ve özleme karşın, sonuçta sayısallıkta önemsizliğe sıkışan “sol partilerimiz”, ne olur şunu artık bir öğrenseler.
- ◆ Ben muhakkak, DSP'nin önderliğinde bir hükümet istiyorum. Bu yaklaşımın her seçenekte başarılı olacağına inanıyorum. Ne ki kaç yılın yılı, derin bir takdir ve hayranlıkla izlediğim, çok sevdiğim ve takdir duygusuyla taçlandığım, Sayın Ecevit'ten de bir şey istiyorum; partilerine canla başla omuz vermiş, ancak şimdi tarih önünde burukluklar yaşayan CHP'lilere dönük olarak mutlaka, o ayrıcalıklı saygı ve sevgisini hissettirmesini!.. İşte bunu istiyorum...